

Rozhovor 1: žáci třídy 5. A

Amálka

Jakou jsi měla známku z chování na vysvědčení?

Jedničku.

Máš ve třídě nějakou dobrou kamarádku či kamaráda?

Já se kamarádím se všema.

A máte ve třídě nějakou partu?

Ano.

A patříš do té party?

Asi jo.

A kolik vás je v té partě?

Nějak 6, 7.

A to je parta jen ve vaší třídě?

Jojo.

A jak se ta vaše parta utvořila?

No, my spolu jezdíme na tábory.

Chodíš tedy do školy ráda?

Záleží jak kdy, jakou mám náladu, ale dá se říct, že jo.

A byla jsi svědkem, že by ve škole někdo ubližoval tvému spolužákovi?

No, lehce asi no jo.

A co mu dělali?

Tak oni se mu určitě posmívali.

A kdo se mu posmíval?

Tak byl to kluk, tak další kluci.

A holky se mu také posmívaly?

Tak holky se také posmívají, takže se mu taky trošku posmívaly.

A tobě se někdy někdo posmíval nebo ti ubližoval?

Ani moc ne. A když už, tak já to ani nevnímám.

A víš, co znamená slovo šikana?

Ano.

A co to tedy znamená? Co si pod tím slovem představuješ?

Tak, že prostě někdo někoho ponižuje, někoho vydírá, prostě nějak mu ubližuje.

Jak by ses zachovala, kdyby tě někdo šikanoval?

Kdybych to byla já, tak bych to asi řekla rodičům. Na ně já se spoléhám.

A když jsi věděla, že se posmívají tvému spolužákovi, řekla jsi to někomu?

Ono už se to vyřešilo. Myslím, že to bylo spíš o tom, kdo to začal řešit. Když to začal řešit někdo oblíbený, tak to začali pak řešit všichni.

Požádala bys učitele o pomoc?

Jo, určitě. Prostě bych zašla za nějakým dospělým.

A kdo by ti ze školy pomohl nejvíce?

Tak asi pan ředitel. Když už, tak on má největší moc.

Byli jste tento rok na nějakém kurzu?

Na Odyssee.

O čem ten kurz byl?

O šikaně.

A co ses tam dozvěděla?

My jsme si právě vyzkoušeli být v kůži toho, kterého šikanují, a není to vůbec nic hezkýho. Tím jsme se dozvěděli, jak se ten dotyčnej cejtí. Myslím, že i od té doby se ten dotyčnej v naší třídě přestal šikanovat. Všichni si to tam asi uvědomili.

V tom případě ten kurz asi pomohl?

Já myslím, že jo.

Anička

Jakou jsi měla známku z chování?

Jedničku.

Máš ve třídě nějakého dobrého kamaráda?

No, nemám úplně jednoho nejlepšího, ale mám pár, s kterými se kamarádím víc než s ostatními. Ale žádnou partu teda nemám.

Chodíš do školy ráda?

Strašně ráda, baví mě se učit.

A byla jsi svědkem toho, že někdo ubližoval tvému kamarádovi?

Jo, u nás je to většinou, že kluci se pomlátí fyzicky, ale to je tak, že si z toho dělají srandu. Ale většinou, a to jsou zase jen kluci, se sobě nějak posmívají. Kvůli tloušťce, já nevím...kvůli délce vlasů. Sice je to úplně pitomost, ale stejně.

A jak to mají holky?

Holky? Tak to já zase nevím. Nikdo se mi neposmívá a já se také nikomu neposmívám, takže já o holčičí šikaně nic moc nevím.

Ted' jsi použila slovo šikana. A co to slovo znamená?

No, když někdo někomu dělá spíš psychicky něco, co se mu nelíbí nebo mu to dělá špatně. Prostě se mu to nelíbí.

A když někdo někoho bije, tak je to také šikana?

Musí to být nespravedlivý. Hodně nespravedlivý. Když má na to opravdu někdo právo a je to spravedlivý ho třeba zmlátit, i když to tady teda nebývá moc často, tak jo. Dobře, je to asi brutální. Ale kdyby mi třeba někdo zabil matku, tak já bych ho taky třeba zmlátila.

Je to šikana, když si to zaslouží?

Hmmm... možná už je to taky šikana.

A co přesně znamená si něco zasloužit?

Tak zasloužit znamená, když tomu člověku nebo i klidně někomu jinému, uděláte něco hodně špatného, co se ho dotkne, nelíbí se mu to, je mu to nepříjemné. Spíš se mu to opravdu nelíbí.

A ty jsi měla problémy se šikanou?

Ani ne. Nikdy ani moc ne. Vlastně, když jsem byla mladší, protože jsem z Ruska, tak všichni mi říkali, že jsem Ruska a že jsem fuj. Ale potom to přestalo, když jsme byli starší.

A co bys dělala, kdybys byla svědkem, že někdo někomu ubližuje?

Určitě bych ho utěšila, ale nešla bych za učitelem, ani za ředitelem, protože oni jenom tomu dotyčnýmu řeknou tyty a on jenom...když někdy někoho někdo šikanuje, tak je to obyčejně pěkněj grázl a vůbec mu třeba třídní důtka nevádí. Takže je mu to jedno a stejně to bude dělat dál.

To bys tedy jenom utišila toho šikanovaného?

Jo a taky bych přizvala další a řešila bych to jen v rámci třídy.

Opravdu bys nikdy nepožádala učitele o pomoc?

Ne, opravdu ne. Jen v opravdu kritický situaci.

A v té kritické situaci bys to řekla komu?

Asi třídní.

A rodičům bys to řekla?

Rodičům bych to řekla, jen kdyby šikanoval mě. Ale o ostatních moc nevyprávím. Rodiče moc nevědí, co se děje ve škole.

Jak se ti líbil kurz od Odyssea? Byla jsi tam?

Byla, moc se mi to líbilo. Ten pán, co nás prováděl, nám říkal, že si prý vyzkoušíme scénky šikany. Jako normálně, když něco předvádíme, tak se při tom hihňáme a pak je to taková kašparáda. Ale on říkal, že to teď musíme vzít vážně a že opravdu jsme to udělali tak, že někdo hrál toho, kdo šikanoval a někdo hrál toho, kdo je oběť, ale i když to hráli, tak to bylo skoro jako v reálné situaci. Takže potom třeba ty, co třeba šikanují, ten pán určil ve scénce jako oběť. No oni si to vyzkoušeli a teď už mi šikanují, protože už vědí, jaký to je.

Bylo to tedy účinný?

To rozhodně.

Anička 2

Máš ve třídě dobrého kamaráda?

Mám tam pár lidí, se kterými se kamarádím dost, ale žádného nejlepšího kamaráda nemám.

Líbí se ti ve škole? Chodíš sem ráda?

Tak docela jo. Já mám spíš ráda přestávky, kdy můžu s těma lidma trávit svůj volný čas, o přestávce si s nima můžu povídat.

Patříš ve škole do nějaké party?

No, snažím se patřit, ale nějak se mi to nedaří.

Jak to myslíš?

Protože ostatním připadám bláznivá, já se totiž někdy chovám tak podivně. Pak si i sama sobě připadám podivná.

A co děláš?

No snažím se tam zapadnout, ale těm ostatním se třeba nelíbí má taktika, jak tam zapadnout. Takže mám takové chvíle, kdy je mi to líto, ale jinak mám kamarády.

A byla jsi svědkem toho, že někdo ubližoval tvému kamarádovi?

Každou chvíli se někdo s někým pošťuchuje.

A ubližuje ti někdo ve třídě?

Ve třídě ne, ale u nás na chalupě ano. Oni se mi posmívají, že jsem tlustá, ale zrovna při mý postavě to nechápu.

Já také vidím jen štíhlou a hezkou holku. Ale vrátíme se znovu ke škole. A někomu jinému ve škole ubližují?

Ne.

A kdyby někdo ublížil tobě či tvé kamarádce, jak by ses zachovala?

Kdyby ubližovali mně, tak bych se určitě obrátila na rodiče, na rodiče toho, kdo mi ubližuje. Rodiče to totiž dokáží vyřešit nejlíp, protože to je jejich dítě a oni za něj ručej. No, a kdyby někdo ubližoval někomu jinému, tak bych se snažila sehnat co nejvíc lidí a postavila bych se na jeho stranu. Snažila bych se ho bránit, pomáhat mu, aby se to už nestalo.

A víš, co znamená šikana?

Ano.

A jak bys ji popsala?

No, šikana znamená, když někdo někomu ubližuje, dělá mu to, co se mu nelíbí, nebo třeba naráží na jeho slabiny a snaží se ho zesměšnit před ostatními. Nebo i na počítači se to často děje.

Kdyby k šikaně docházelo, řekla bys o tom někomu z učitelů? Koho by sis vybrala?

No, tak podle toho, jak by se to dělo. Kdyby někdo šikanoval mě, tak bych...kdyby to bylo hodně špatný, že by třeba po mně chtěl i peníze, tak bych se obrátila na učitele. Ale kdyby třeba jenom vyhrožoval, tak bych se to snažila vyřešit mezi sebou a pak mezi kamarádama.

Jak myslíš, že by byl potrestán někdo, kdo ubližuje tvým kamarádům?

Tak ve škole by asi dostal nějakou třídní důtku a u rodičů by to měl asi taky špatný, a kdyby to byl třeba dospělák, který šikanuje z počítače, jako kyberšikanou, tak takovej maník by byl řešen u policie.

Jak se ti líbil ten kurz Odyssea?

Moc se mi to líbilo. Hlavně se mi líbilo, když jsme si zkoušeli, jaké to je být ten, kdo šikanuje a jaké to je být tím, kdo je obětí. Moc se mi to líbilo.

Rozhovor s Amálkou, Aničkou a s Aničkou 2

Povídáte si o šikaně v nějakých předmětech ve škole?

Amálka: *Už moc ne*

Anička 2: *Jenom někdy. Před tím kurzem jsme to probírali. Asi ve čtvrtý, možná i v pátý třídě jsme to trochu probírali v osobnostní výchově. Ale teď už probíráme spíš tu kyberšikanu než tu šikanu jako takovou. Spíš si povídáme teď o něčem jiným, ale tu šikanu jsme probírali hodně dlouho.*

A máte teď ve škole problém se šikanou?

Amálka: *Ani ne.*

Anička 2: *Zdá se mi, že ve třídě jsme jako jeden velký kolektiv, i když tam jsou nějaký kluci a holky, co se zrovna nemusí. Ne, že by se úplně nenáviděli, ale i tak, když se musejí udělat skupinky, tak i když se jim nechce, tak se přidají.*

Anička: *Potom, co jsme přijeli z toho kurzu, tak to byl hrozný rozdíl. Já jsem tu třídu skoro nepoznala. Všichni se strašně změnili, všechno jsme pochopili a bylo to fakt lepší.*

Myslíte, že tento přístup vydrží i po prázdninách?

Amálka: *Jo určitě.*

Anička: *To doufám. Škoda, že teď hodně lidí odejde na gympl, tak se už moc nevidíme, ale myslím, že to hodně ovlivní ty, kdo ztratí ty kamarády, který odejdou. Ale myslím, že se to jinak moc nezmění. Určitě nikdo nezačne šikanovat, ale změní se třeba někdo, kdo přijde o dobrého kamaráda.*

Anička 2: *Mně se hlavně líbí, že po tom, co jsme odjeli z toho kurzu, tak o tý šikaně se ukázalo, že ta šikana je něco, co se ostatním nelíbí. A teď hodně často ty lidi, co jim někdo něco dělá, dají ten svůj názor najevo. Po tom kurzu teď dáváme hodně najevo své názory, snažíme se najít kompromis.*

A kdy jste byli na tomto kurzu?

Amálka: *Na začátku roku. Ale stále si to pamatujeme.*

Anička 2: *V září. Asi týden po začátku školního roku.*

Anička: *To se hodně dobře pamatuje, protože to byl opravdu důležitý pokrok v životě naší třídy.*

Byl to váš první zážitkový kurz, na kterém jste byli?

Anička 2: *Ještě minulý rok, ale to byl seznamovací kurz. Ne všichni jsme se tenkrát znali. No a tento rok to bylo o té šikaně a ta nám hodně pomohla k vyjadřování našich názorů.*

Amálka: *Na té první Odyssee to bylo také o šikaně, ale oni nám o tom zas tak moc neříkali. Jenom chtěli, abychom se moc nešikanovali a měli se rádi. Hráli jsme různé seznamovačky a různé hry. Třeba důvěra. To byla taková hra, že jsme si měli padat do rukou a hodně lidí nechtělo spadnout do těch rukou, protože jim nevěřili. Byli jsme tam tři dny nebo čtyři, ale stejně to bylo prostě užitečný. Třeba naše paní třídní vždycky říká, že jsme její miláčkové a že jsme super kolektiv, a my si myslíme, že to říká, protože jsme její třída. Ale pak přijdou jináčci učitelé a ty to také říkají. A my to stále nechápeme. A to bude asi tím, jak jsme se dali na tom kurzu dohromady.*

Anička: A pak se mi na té Odyssee líbilo jedno takové cvičení. Teda byla to spíš taková hra. To bylo teda v tý šikaně. A to bylo tak, že se všichni stoupli do kruhu, drželi se za ruce a tiskli k sobě nohy. A ten kruh byl uzavřený. Vybrali tři lidi. A mě také vybrali a my museli dělat něco, aby nás do toho kruhu pustili. Jeden kluk nic neřešil, běžel jak bejk a ten kruh prostě rozbil. Všichni byli pomlácení, poškrábaní, ale byl v kruhu. Pak byla další metoda, že někdo mohl říci, pustě mě nebo něco. Ale já jsem je prosila a říkala jsem, že je mám moc ráda. A ty lidi měli v kruhu dohodu, že všichni do toho kruhu musí koukat a když někdo někoho chce pustit, dá pravou kruhu do kruhu a kruh se otevře. Já jsem je prosila strašně dlouho a už jsem si myslela, že je to beznadějný. Ale pak všichni dali nohu do kruhu, kruh se otevřel a já jsem vešla v klidu, míru, nikoho jsem nepomlátila.

Anička2: Na tom kruhu je zajímavý to, že to hrály tři děti. Tady Anička se tam dostala, protože prosila ze srdce, upřímně. Snažila se tam dostat ne jako na jazyku med a v srdci jed, ale snažila se tam dostat, protože to tak upřímně myslela, a proto ji tam chtěli pustit do toho kruhu.

Anička: Jo, to ano, oni mě tam chtěli pustit.

Anička 2: Ale ten kluk, co tam vrazil, si nedokáže najít kamarády, já jsem ho poznala i blíž a on si je nemůže najít. Používá takové metody, že do toho kruhu vrazil násilím a nedokázal usoudit, že někoho může zranit.

A tomu klukovi ten kurz pomohl?

Anička: Asi ne. Ten se nezmění. Ale ten nikoho nešikanuje. On je už prostě takový, že si ze všeho dělá srandu.

Amálka: On je tu nový, ale musí se přizpůsobit tomu kolektivu a nák se s nima sžít. Jo asi to musí být těžký, ale musí se s námi skamarádit.

Anička 2: Já ještě musím říci, že mám kamaráda, on je teď ve čtvrté třídě. Vůbec se mi to nelíbí a snažila jsem se proti tomu bojovat. On je trochu tlustší a ve čtvrté třídě se objevilo to, že mu začali nadávat, že je tlouštík a řízek. Dokonce se říkalo, že ho maminka schválně vykrmuje, protože se mu líbí jeho postava. No a hodně dětem se to začalo nelíbit a začalo proti tomu bojovat. Začali dávat najevo svůj názor, a tak to pak přestalo. Taky hlavně na tý Odyssee jsme se dozvěděli, že ten, kdo šikanuje, to dělá, protože se mu líbí, jak ten druhej na to reaguje. Vlastně se mu líbí, že se to tomu druhému nelíbí. No a ten chlapeček si toho přestal všimnout, přestal na to reagovat, a když mu zase někdo řekl, že je tlustej, tak dělal, že ho nevidí a neslyší a klidně si na něj i sedl.

Proč jste se nesvěřili paní učitelce?

Anička 2: My jsme chtěli sami jít proti tomu a ono se to už vyřešilo.

Kdyby se to nevyřešilo, půjdete za učitelem?

Amálka: Kdyby se to nedokázalo vyřešit, tak bychom za někým šli.

Důvěřujete učitelům?

Anička: Jo, to jo, Jen nevím, co může učitel udělat, může jen tak říct „tytyty“, dát mu důtku, poznámku, i dvojku z chování, ale nic víc mu udělat nemůže.

Anička 2: No, učitelé nemůžou děti fyzicky trestat a ty učitelé nemají jinou možnost, než dát poznámku. Prostě ho nemůžou zbít. Jen ho můžou vyhodit ze školy. Ale zase tohle bylo jen takový škádlení, takže to nebylo zas tak vážný. Někdy to může i ten učitel zhoršit.

Kdyby tu byla anonymní schránka, kam byste se mohli svěřit, použijete ji?

Amálka: Asi i jo. Ale stejně, když někdy někdo někoho šikanuje, tak se to třeba dozví nějaká parta, třeba devíti holek, a to se hned začnou řešit a rozkřikne se to po celé škole. A tím se to pak nějak vyřešilo, protože se řeklo těm klukům, že se to řekne doma a že to rodiče řeknou na konzultacích. No a to bylo v té době nejhorší, co se mohlo stát. Kdyby se to učitelé dozvěděli od nějakých rodičů na konzultacích.

Anička 2: *No, obyčejně, když je ve škole nějaká taková schránka, tak do ní děti začnou házet sušenky, papíry a odpadky.*

Amálka: *Nějaká schránka byla u tělocvičny a znám lidi, co tam házeli papírky s tím ‚Kdo to čte, je blb‘. Schránka není dobrý nápad.*

Kdybyste byly učitelky vy, jak byste řešily šikanu?

Anička: *Já fakt nevím, já bych asi přišla k tomu dotyčným a vzala bych si ho třeba do sborovny nebo do kabinetu. Nesmí to vědět ale celá třída, protože jinak by se mohl ten šikanátorcejtít drsně. Když se to ale bude řešit v soukromí, tak si z toho vezme ponaučení. A hlavně mu před celou třídou nemůže pořádně vynadat. Ona mu jen ve třídě řekne „nedělej to“, protože kdyby zařvala, tak si akorát všichni budou myslet, že je hrozná, že řve na děti.*

Anička 2: *Já bychudělala přestávkový učitele, aby hlídali na chodbách*

Amálka: *Já bych jim zakázala přestávky anebo je alespoň zkrátila, dala jim dělat nějaký pracovní listy. To by jim asi hodně vadilo. Protože ti, co šikanují, jsou většinou lenochové a nejraději maj přestávky.*

Anička: *Já bych jim taky na tejdén zrušila přestávky.*

Amálka: *Nejlepší by ale byli ti přestávkový učitelé, kteří by chodili po chodbách a sledovali, co se děje. Hlavně by jim ale nic neřekli a jen to nahlásili rodičům a ty si pak to svoje dítě pěkně potrestaj.*

Anička 2: *Prostě bychom měli dva třídní učitele, jednoho v hodině a jednoho o přestávce. A pak by k žádný šikaně nedocházelo.*

Rozhovor 2: žáci třídy 7. A

Eliška

Jakou známku jsi měla na vysvědčení z chování?

Zatím jsem vždy měla jedničku.

Máš ve třídě nějakou dobrou kamarádku nebo kamaráda?

Úplně nejlepší ne, ale jsou tam nějaký dobrý.

A máte ve třídě nějakou partu?

Ano.

A patříš do té party?

Někdy jo, když máme stejné téma.

Chodíš ráda do školy?

Některý dny ano a některý dny ne.

Byla jsi svědkem toho, když ve škole někdy bylo někomu ubližováno?

Jo, tak u nás ve třídě si každý ubližuje s každým, je to ale ze srandy. Ale byla jsem třeba svědkem toho, když v 5. třídě jeden kluk jednomu klukovi dal facku...máte ve třídě jednoho polopostíženého a on je hrozně jakoby nevychovaný.

A co přesně dělo?

No, on je hrozně otravný. Tak třeba, když máme výklad a onjakmile máme nějaký téma, tak on ke každému tématu něco má. Začne mluvit a skončí, až když on domluví. Paní učitelka mu třeba třikrát může říct stop, ale on prostě nereaguje. Děla takovýhle různý naschvály a on je hrozně příšerně vlezlej.

A z tebe si někdy někdo dělal srandu?

Tak srandu si tam všichni děláme ze všech navzájem, ale ubližovat, to zase ne.

A víš, co to znamená šikana?

Jo, to je když na nějakýho člověka si někdo víc zasedne a dělají mu nějaký fyzický i psychický věci.

A jak si mluvila o tom postiženým klukovi, byla to v jeho případě šikana, nebo ne?

Podle mě nebyla, protože to byla nehoda. Nikdo mu nechtěl ublížit, to on spíše šikanuje nás i učitele.

A máte tedy ve třídě problém se šikanou?

Ve třídě jsem to nezaregistrovala.

A kdyby ve vaší třídě byla přece jen nějaká šikana. Někdo by třeba ubližoval tvoji nejlepší kamarádce. Jak bys na to reagovala?

Asi bych to nejdřív s ní probrala a potom bych to řekla paní učitelce.

A jaký paní učitelce?

Asi třídní nebo ty, kterou v tu chvíli zrovna máme. My máma skoro na každý předmět někoho jiného.

A proč si myslíš, že je někdy někomu ubližováno?

Protože jsou buďto slabí a nedokážou se bránit, anebo si o to koledují, tím že toho druhého provokují. Vědí, že dokáží být výbušný, a pak už to jen jede.

A kdyby někdo ubližoval tobě, kdo myslíš, že by ti pomohl?

Tak to nevím.

A nějaké paní učitelce by ses nesvěřila?

No, probírala jsem to jednou s jednou paní učitelkou a ta mi řekla, že si toho nemám všímat. A tady zatím jsem teda moc nikomu to neříkala, když se mi to dělo.

A co se ti dělo?

No, já myslím, že jsem byla šikanovaná, a nikomu jsem to z dětí moc neřekla, protože jsem měla strach, že by se to nějak mohlo rozkřiknout a oni by to zjistili a přitvrdili by.

Jestli se ti chce o tom povídat, můžeš mi říci, co se přesně dělo? Proč jsi měla pocit, že jsi šikanovaná?

Nevím proč. Protože se asi nestydím říci, co si opravdu myslím, a jsem hodně upřímná. A dělají si ze mě srandu třeba, že chodím blbě oblihaná a chovám se takhle. Asi to nebylo podle jejich představ a oni pak přitvrdili a přidali se k nim i lidi, co sese mnou normálně bavili. Ale pak to nějak skončilo. Dala jsem se s nimi v Anglii do řeči a teď už je to zase dobrý. Ale nevyhledávám teda tyhle lidi.

Dobře. Když jsi s tím šla za paní učitelkou a svěřila ses, co ona ti na to řekla?

Že on sám v hlavě to nemá v pořádku a že ani neví, že to dělá. Že asi ani neví, co sám chce dělat. Že to dělá i ostatním.

To znamená, že on šikanoval i ostatní?

Jo, byli i jiní, kteří s ním maj problémy.

Víš, jak se to řešilo s tím klukem?

To nevím.

Učili jste o šikaně ve škole? Probírali jste to ji v nějakých předmětech? Nebo jste byli na nějakém kurzu o šikaně?

Jo, teď tu někdo nedávno zrovna byl a mluvil o kyberšikaně. O šikaně na internetu. A když na to přijde, tak ve VKZ někdy probíráme takový věci. Anebo v OSVěčku. A pak chodíme na různé exkurze.

Byli jste na Odyssee?

Jojo, minulý rok, v šestý třídě.

To byl kurz o šikaně?

No, spíš to bylo o tom, abychom se zase všichni bavili mezi sebou, takový stmelovací kurz. Ale o šikaně tam taky něco bylo.

Líbil se ti ten kurz?

Líbil se mi moc.

Myslíš, že je takový kurz účinný?

To rozhodně. My jsme třeba ve třídě měli rozbroje, ale stmelili jsme se tam. Dali jsme se tam dohromady. Ted už se to začíná rozpadat. Už zase nejsme jeden kolektiv a spíš fungujeme ve skupinkách.

Domníváš se, že by pomohlo tvojí třídě jet zase na ten kurz?

Podle mě jo, ale aby jeli fakt všichni. Minule nás jelo jen 11, protože nebyly peníze. Stálo to asi něco přes dva a půl tisíce a rodiče některých na to neměli.

Kačka:

Jakou jsi měla známku z chování na vysvědčení?

Jedničku.

Máš ve třídě nějakého dobrého kamaráda nebo kamarádku?

Pár kamarádek.

Chodíš ráda do školy?

Ano.

Patříš ve třídě do nějaké party?

Ano.

Do jaké?

Já a ještě dvě holky se bavíme víc dohromady.

A patříš do ní ráda?

Ano, jsem ráda, že nejsem sama.

Byla jsi svědkem, když někdo ubližoval tvému spolužákovi?

Ani ne, my se jen tak škádlíme.

A tomu, koho škádlíte, se to líbí?

Jak kdy.

A škádlíte ho každý den?

Ne to ne. My se škádlíme všichni navzájem.

A tobě někdy někdo ubližoval?

Ne, nikdy.

A víš, co znamená výraz šikana?

Jo, to je, když je víc lidí, nebo starší člověk, který se sejdou na jednoho a prostě mu ubližují psychicky nebo když ho mlátěj.

A kdy ses dozvěděla, co to znamená ta šikana?

To už je dlouho, někdy ve škole jsme to brali.

Byla jsi se školou na programu Odyssea?

Ano, na stmelovacím kurzu a tam jsme to probírali.

Líbil se ti ten kurz?

Jo.

Kdyby ti někdo ubližoval nebo kdyby někdo ubližoval Tvé kamarádce, jak by ses zachovala?

Já bych si nejprve o tom s kamarádkou o tom promluvila, co jí dělaj a jestli jí to hodně ubližuje. Pak bych to řekla třídní učitelce nebo té učitelce, kterou bychom zrovna měli.

A jak myslíš, že by byl potrestaný agresor? To je ten, který šikanuje.

Nevím.

Rozhovor s Eliškou a Kačkou:

A Eliško, jak ty bys potrestala toho, kdo šikanuje?

Eliška: *Měl by dostat špatnou známku z chování a pak by měl být ponaučený, že už to víckrát dělat nemůže. Nebo sehrát s učitelkou a dětmi nějakou scénku a taky ho začít šikanovat. Aby*

věděl, jaký to je. U nás máme ve třídě pravidlo „Nedělej ostatním to, co nechceš, aby bylo děláno tobě“. To pravidlo bych mu zopakovala.

A kdy a kde jste si dělali ta pravidla?

Eliška: *Minulý rok na té Odyssee.*

Stále ta pravidla platí?

Eliška: *Ano, ty máme vyvěšený ve třídě.*

Každá třída má svoje pravila?

Eliška: *Ano.*

Respektujete ta pravidla?

Eliška: *No moc je nikdo nerespektuje. Mezi sebou je moc nedodržujeme.*

Můžeš mi říci své nejoblíbenější pravidlo?

Eliška: *„Nasloucháme si“. Nebo tam taky máme „Mluví jenom jeden“. Ale to druhý vůbec nedodržujeme. Prostě kecá celá třída.*

A chtěla bys, aby ta pravidla byla dodržována, nebo to není tak důležité, když se občas nedodržují?

Eliška: *Chtěla a já je se je snažím dodržovat vždycky. Chtěla bych je dodržovat stále, ale někdy je porušuju.*

Kačko, ty je dodržuješ?

Kačka: *Většinou jo.*

A je ve třídě někdo, kdo je vůbec nedodržuje?

Eliška: *Vojtěch Lukáš. To je ten kluk, co stále vyrušuje.*

A jak se stavíte k tomu, že nerespektuje ani jedno pravidlo?

Eliška: *Učitelé vědí, že on má poruchu, tak to musíme všichni respektovat. I učitelé jsou u něj trpělivější. On třeba je i sprostý na ně. Jednou při dějepise mlel a mlel a paní učitelka ho nechala říci, co chtěl. A pak řekl: No ne, ty vole. Ale ta paní učitelka na to nereagovala, protože věděla, že on si to v tu chvíli neuvědomil. Učitelé s ním mají opravdu velkou trpělivost. Někdy je za to i obdivuju.*

A šikanuje vás ten kluk?

Eliška: *Ne, jen provokuje a dolejšá.*

A co s tím dělá vaše paní třídní učitelka?

Eliška: *No, s ní to probereme na třídnický hodině, my jí tam řekneme, co nám vadí. On nám na to slíbí, že už to dělat nebude. Ale on to stejně udělal. Tak jsme se naštváli, že jsme šli za jeho mámou a ta nám řekla, že to s námi řešit nebude.*

A jak to působí na vás?

Eliška: *Snažíme se ho tolerovat. Ale už nám došla trpělivost. Ted' začal i lhát a my z něj už máme nervy na dranc.*

Kačko, ty máš s tímto chlapcem také nějaké problémy?

Kačka: *Bydlí blízko mého domu a vždycky, když mě vidí, tak začne hrozně nahlas vykřikovat moje jméno, jede za mnou celou cestu domu, dolejšá a jednou mi šáhl na zadek.*

A učitelé to vše vědí?

Kačka: *Učitelka to pak s ním všechno vyřešila.*

A jak to s ním ta paní učitelka vyřešila?

Kačka: *Asi se mu to snaží nějak vysvětlit.*

Jak by se měl takový agresor potrestat?

Eliška: *Kvůli němu jsme ve všech předmětech hrozně pozadu, on je hrozně pomalý a pak rve i na učitelku, když ještě nemá něco opsaný z tabule. On to nestíhá. I zadání čte pomalu a taky nahlas. Já myslím, že když nás nestíhá, tak by měl jít na pomocnou školu, kde se mu budou věnovat, Tady na to nemáme čas, už ted' máme dvouměsíční skluz. Bylo by to dobré pro nás i pro něj.*

Ale zpět k šikaně. V jaké třídě jste si povídali o šikaně v předmětu VKZ a OSV?

Eliška: *My se o tom bavíme furt.*

A máte pocit, že o tom už vše víte?

Eliška: *Jo, my dostáváme třeba takový pracovní listy o šikaně.*

To zní, jako by šikana bylo stále žhavé téma u vás na škole.

Eliška: *No, to asi jo.*

Kdyby na škole byla nějaká osoba, která by vám v případě jakéhokoliv problému pomohla, vyhledali byste ji?

Eliška: *Já bych šla za paní učitelku Bártovou, to je nejlepší učitelka na této škole. Tý se dá hodně věřit. Ona ví úplně všechno.*

Kačka: *A taky nám hlavně rozumí.*

Eliška: *A baví se o nás s námi. Ona si klidně někoho odebere, sedne si s ním a v klidu to probere. A hlavně je schopná vcítit se do obou stran.*

Kdyby na škole byla jiná osoba, která by měla řešit třeba šikanu, tak půjdete za tou kompetentní osobou, nebo za paní učitelkou Bártovou?

Eliška: *Já bych šla za paní učitelkou Bártovou.*

Kačka: *Já taky.*

Asi je tedy nejdůležitější mít ve škole takovou osobu, které důvěřujete? Na kterou se můžete kdykoliv obrátit.

Eliška: *To rozhodně.*

Chcete mi ještě něco říci na toto téma?

Eliška: *Už asi ani ne.*

Rozhovor 3: žáci třídy 8. B

Eliška

Jakou jsi měla známku z chování na vysvědčení?

Jedničku.

Máš ve třídě dobré kamarády?

Mám. Hlavně holky, ale i s klukama se bavím.

Chodíš ráda do školy?

Jo, to jo.

Patříš ve třídě či ve škole do nějaké party?

Ne, to ne.

A máte tu nějakou partu?

Ani ne.

Byla si svědkem toho, že někdo ubližoval tvému spolužákovi?

Ano, byla jsem toho svědkem.

Co se přesně dělo?

Hlavně to byly narážky a urážky. Byli na sebe sprostí a tak.

A tobě někdo nadával nebo tě urážel?

Ne, to ne.

A jak to přesně probíhalo?

Prostě si nejdřív začali povídat, ale potom se začali hádat a už to jelo.

Reagovali jste na to nějak?

Nejprve jsme jim řekli, ať toho nechaj. Ale spíš se stalo, že šel kolem učitel a řešilo se to s učitelem.

To se hádal vždy stejný okruh žáků?

Jo.

Můžeš mi vysvětlit, co znamená šikana?

Šikanovanej je určitej človek, kterej má problémy. Prostě nezapadá do kolektivu a v tom kolektivu je jeden, kterej ho šikanuje. To je ten hlavní a má na něj urážky, sprostě mu nadává a může ho i fyzicky šikanovat. Takže jde šikanovat fyzicky i psychicky.

Dělo se něco podobného u vás ve třídě?

Ano, dělo.

Jak se to řešilo?

On u toho byl učitel a pak se šlo hned k ředitelovi.

Jak se to vyřešilo?

Už tady není ten kluk, kterej byl šikanován.

Jak myslíš, že by byl potrestán někdo, kdo šikanuje?

Asi by byl vyloučen ze školy. Pak se rozdávaj důtky ředitele a dvojky z chování.

Kdyby se něco podobného dělo tobě, jak bys na to zareagovala? Šla bys za někým z učitelského sboru?

Já nevím, nestalo se mi to, tak to moc nevím. Ale asi bych se s tím, kdo mě šikanuje, vůbec nebavila a asi bych šla za nějakým učitelem.

Za kým bys šla?

Asi za paní učitelkou na češtinu, za paní učitelku Bártovou. Ta je mi tu nejbliž. Jsme až skoro kamarádky, jo, tak se to taky dá říct.

Učili jste se ve škole o šikaně?

Jojo, měli jsme plno přednášek, protože my jsme ta třída, v které byl jeden kluk šikanovanej.

Měli jste nějaký zážitkový kurz?

Ano, měli jsme ho jednou. To byla Odyssea. Ale to byl spíše kurz, abychom byli více spolu a víc soudržný.

A co ses o šikaně dozvěděla ve škole?

No přišli lidi a ty nám udělali přednášku, čím to začíná, co se děje a jak se tomu může zabránit.

A jak se tomu dá zabránit?

Postavit se na stranu šikanovaného a pak tomu říci někomu z učitelů.

Ondra

Jakou známku z chování jsi měl na vysvědčení?

Jedničku.

Máš nějaké dobré kamarády ve třídě?

Jo.

A patříš do nějaké party?

No, do herní. Scházíme se na Skypu a společně hrajeme.

Chodíš rád do školy?

Jo.

Byl si svědkem toho, že někdo ubližoval tvému spolužákovi?

Jo, často. Já mám kamaráda, který se špatně vyjadřuje a jeden kluk na něj hodně dorážel. Říkal mu, že je hloupej a že se neumí vyjadřovat a že je teda trapnej. A dokonce ho rozbrečel.

Jak se to řešilo?

Vyřešili jsme to mezi sebou, ale už jsme chtěli jít za učitelama. Naštěstí je to už teda vyřešený.

Učitelé o tom nevěděli?

Ne.

A jak jste to mezi sebou vyřešili?

Postavili jsme se na stranu toho mého kamaráda a dali jsme jasně najevo, že se nám nelíbí, že ho sráží. Pak ho to asi přestalo bavit a přestalo to.

Proč jste nešli za učitelem?

Protože jsme to chtěli nejprve vyřešit sami. Ale jednou jsme šli za učitelem, ale to byl zase jiný případ.

To byl jaký případ?

To bylo s tím klukem, co už tady není.

Můžeš mi vysvětlit, co znamená šikana?

To je třeba napadání, jak slovní, tak fyzický. Nebo je to i tehdy, když se snažíte někoho k něčemu donutit.

Společný rozhovor s Eliškou a Ondrou

Mají učitelé nějakou pravomoc, aby mohli šikaně zabránit?

Eliška: *Asi zas moc velkou ne.*

Ondra: *To spíš pan ředitel. Většinou se pak hned jde do ředitelny.*

Jaký prostředek by pomohl, aby agresor přestal šikanovat?

Ondra: *No, pohrozit mu.*

Jak mu pohrozit?

Ondra: *No, že se půjde za ředitelem nebo že se to dozví jeho rodiče. To většinou asi stačí.*

Kdybyste byli ministry školství a měli jste velikou pravomoc, jak zamezit šikaně. Co byste vymysleli?

Eliška: *Komunikovat se žáky.*

A jak?

Eliška: *Dávat nám více otázky, jak se cítíme ve škole a co se mezi námi děje.*

Jak by se měl ten učitel ptát?

Ondra: *No, na vztahy těch lidí ve třídě. Třeba si bude myslet, že tady ten je šikanovanej, tak se zeptám třeba, co si myslíš o Adamovi.*

Měli jste někdy takovýto podobný dotazník?

Eliška: *Jo to jsme měli.*

Kdy jste to měli?

Eliška: *Naposledy v páté třídě. V ten ročník ta šikana asi byla nejhorší. Od té doby už ne, protože se pak nic nestalo.*

Ondra: *No, protože ten kluk, co šikanoval, s tím pak měl problémy. Musel se pak zmírnit.*

Bylo to tedy úspěšné?

Ondra: *Rozhodně, oni mu hrozili policií.*

A kde by taková komunikace měla probíhat?

Eliška: *Na třídnických hodinách. Tak by se to asi určitě probíralo. Určitě by to tam někdo z naší třídy řekl.*

A vy je nemáte?

Eliška: *Máme, ale málo.*

A co jste měli tento rok za přednášky?

Eliška: *O kouření a různých závislostech. Oni nám ukazovali takový hnusný obrázky plic a to asi hodně lidí odradilo.*

Byl to efektivní kurz?

Eliška: *Hodně efektivní.*

Chodíte na kroužky či do klubu?

Eliška: *Já už ne.*

Ondra: *Já jsem do klubu chodil do šestý třídy. Bylo to tam dobrý, ale pak se tam začaly hrnout mladší děti. Ten klub se trochu měnil pro mladší generace a teď je to víc pro mladší než pro starší.*

Eliška: *Teď tam ty starší už moc nechodí.*

Máte ve třídě cizince či spolužáky Romy?

Ondra: *Jo, to máme, ale ty jsou výborní.*

Eliška: *No třeba Hana má jen problémy s tou češtinou, ale to spíš ten učitel jí stále říká, ať se naučí česky.*

A za jakým učitelem byste šli, kdybyste měli nějaký problém a chtěli s ním pomoci?

Ondra: *Asi za učitelkou dějepisu, za Bártovou. Ta, když nás učí, tak nám třeba řekne o komunismu a pak nám o tom vypráví. Ta nás učí mnohem více věcí, než jen ten dějepis. Řekne, jak to bylo, a to se z učebnic nedočteme.*

Eliška: *Jo, to je pravda.*

A v jakých předmětech jste se učili o šikaně?

Ondra: *V OSVěčku. Tak si tak různě hrajeme a bavili jsme se o tom v šesté třídě.*

Ted' jste v osmé, myslíte, že je nutné se o tom ještě učit?

Ondra: *Asi ne.*

Eliška: *Taky myslím, že ne. Ted' už víme.*

Ondra: *Stačí to říci jednou, ted' už by to bylo zbytečný. Ted' už si to pamatujeme.*

Máte ve třídě nějaká pravidla?

Eliška: *Ty má každá třída. Píší se na začátku školního roku a my je už máme ty samý hodně dlouho.*

Dodržujete je?

Eliška: *Ale jo, celkem i jo.*

Ondra: *Snažíme se. Sice je nedodržují všichni, ale je fajn je mít.*

Chcete mi k tomuto tématu ještě něco říci? Napadá vás něco?

Eliška: *Ani ne.*

Ondra: *Taky ne.*

Rozhovor s Mgr. Kateřinou Bártovou, třídní učitelkou 8. A

Jak dlouho učíte na této škole?

Třetím rokem.

Jak dlouhou máte praxi?

Už hodně dlouho, učím od 90. roku a z toho jsem byla tři roky na mateřské.

Moje další otázka bude směřovat k Minimálnímu preventivnímu programu. Četla jste ho? Je povinností učitelů si ho přečíst?

Učitelé by ho měli znát. Je k dispozici v dokumentech školy na webu a všichni dostávali CD s programem a s dokumenty, každý si ho tedy měl přečíst. Ale jestli je opravdu čtou, tak na to neumím odpovědět. Sama za sebe ale můžu říci, že jsem ho četla.

Vy zde učíte český jazyk a dějepis. Jak probíhá prevence šikany ve vašich hodinách?

Dějepis je ideální. Děti nemají moc předmětů, kde jsou příběhy. Proto je dějepis ideální v tom, že seznamuje s chováním, dává jim vzory jak kladné tak záporné. V takovém předmětu si děti samy dělají názor. Snažím se je dávat do situace, kde hodnotí a kde si situaci prožijí na vlastní kůži.

Když se snažíte do výkladu i vmístit prevenci proti sociálně patologickým jevům, vědí žáci, že momentálně probíhá nějaká prevence?

Nevědí. Někdy je na to upozorním, ale abych je na to programově upozornila, tak to ne. Primární prevence se dá zařadit každou hodinu a z toho důvodu to nedělám.

Jak na to žáci reagují?

Většinou záleží i na aktuálnosti nějaké situace. Dějepis učím tak, aby to byl model pro aktuální a budoucí život. Když se něco aktuálně děje, zmíním se o tom a hledáme kořeny, proč to tak je. V takovémto případě oni vědí, že je to cíleně mířené k jedné situaci a většinou se

k tomu staví kladně. Měle mě překvapují názory dětí. Až na pár výjimek se nesetkám s tím, že by děti byly nepřístupné takovému myšlení či hodnocení nějaké konkrétní situace. Často přicházejí s velmi překvapujícími věcmi.

Používáte ve své výuce aktivizující metody?

Ano, používám prvky dramatické výchovy a program Feuersteinova instrumentálního obohacování. Jsou tam prvky, kdy mi neučím, tím, že bychom pouze předkládali, ale ptáme se a oni sami docházejí k závěrům. Samozřejmě tuto metodu nelze použít vždy, ale na vybraných tématech to lze. Často se tedy sami ptají a přicházejí si sami na odpovědi, a tím pádem to tedy i prožívají. Často hledáme i podobné situace, které sami zažili.

Jste třídní učitelka nějaké třídy?

Ano, 8. A.

Během rozhovorů s žáky jsem se dozvěděla, že by více než polovina z nich šla právě za vámi, kdyby měli nějaký problém. A to nejste ani jejich třídní učitelka. Jak jste docílila takové důvěry?

Naše škola není moc velká. Děti mě znají z knihovny, půjčuju jim knížky a také jsem dělala pod záštitou Člověka v tísní, který byl namířen pro děti sociálně znevýhodněné. Možná všichni nevědí, jak se jmenuji, ale vědí o mně. Domnívám se, že je to hlavně tím, že musí mít k člověku důvěru. A důvěru si každý vybuduje tím, že má jasně stanovená pravidla a je v souhlasu s těmi pravidly. Každé dítě potřebuje mantinel a určitou spravedlnost. Pravidla jsou důležitá, protože někdy si děti neváží člověka, který je na něj občas přísný a občas hodný. V takovém případě oni nevědí, na čem jsou. Takové situace „ode zdi ke zdi“ mají už i doma, a proto alespoň učitel si musí trvat na svých pravidlech a nebýt extrémista, který podle nálady bude hodný či zlý. Možná ta jejich důvěra spočívá v tom, že mají ve mně nějakou jistotu. Když já něco řeknu, tak to tak je. Jinak si to asi neumím vysvětlit.

Z analýzy MPP jsem zjistila, že tato škola opravdu na primární prevenci dbá, děti na zde o šikaně hodně vědí. Čím si to mohu vysvětlit? Je to tím, že jste v minulosti měli se šikanou nějaký závažný problém?

Nemyslím, že bychom zde někdy měli nějaké závažné problémy se šikanou. Na druhou stranu v každé partě, v každé třídní skupině nastane chvílka, kdy to někdy nějak zkouší. My zde máme štěstí na vedení i na učitele. Všichni v tomto směru táhneme za jeden provaz a nechceme tady žádné nežádoucí věci mít. Jdeme osobním příkladem a hlavně jsme navázali spolupráci s Odysseou. Asi je jedno, jaká je to organizace, vždy je to hlavně o lidech a v Odyssee jsou perfektní lektori. Tím, jak je to nastavené osobním vzorem, tak naše děti si to pod takovým vedením prožily na vlastní kůži, a tím si toho hodně uvědomily. Také my se je snažíme vést ke kamarádství a dobrým vztahům. Všechny děti tu známe jménem, a tak jsme asi na tu šikanu háklivější. I pedagogové mezi sebou skvěle vycházejí, nemáme rádi špinavé vztahy či pomluvy, a proto jsme na to asi opatrnější a nepřecházíme sebemenší náznaky.

Jak řešíte sebemenší náznak šikany?

V první řadě si pozveme děti, oběť i agresora. Nikdy ale nedochází ke konfrontaci, protože to je zásadní chyba. Vždy zjišťujeme, kde je ten problém a proč se to u těch jednotlivců děje. Pokud k něčemu vážnějšímu došlo, tak se obracíme na odborníky. Nesnažíme se být samospasitelni. Spolupracujeme s Odysseou, s pedagogicko-psychologickou poradnou. Toto je má čtvrtá škola, kde působím, a v porovnání s ostatními školami je zde velká opora v řediteli. Pan ředitel také zná děti a je zde autorita, přestože je pořád usměvavý. Jakmile se nějaký náznak objeví, on si pozve děti a promluví s nimi. Občas i někdy důrazně a dá jim najevo, že na této škole jsou některé věci nežádoucí, a proto se zde dělat nebudou. Pak dětem vysvětlí, že se podle toho musí zařídit, nebo budou muset jít na jinou školu. On to rozhodně trpět nebude. Já jsem se na jiných školách setkala s tím, že abychom nebyli za špatnou školu a

aby nebyl problém, tak se to neřeší a některé věci se přecházejí. Tady máme opravdu jednotnou linii, jednotnou frontu. Zní to tedy velmi heslovitě, ale je to tak.

To vysvětluje, proč nějaké děti zmínily právě pana ředitele v případě nějakého problému. Nikdo z nich si však nevzpomněl na metodika prevence. Vědí o něm děti?

Metodik je zde spíše pro rodiče, ale to je dáno tím, že kolegyně, která se toho teď ujala, je zde prvním rokem a neměla mnoho prostoru k tomu, aby si udělala nějakou nástěnku či schránku. Ale určitě se to rozběhne.

Na schránku děti reagovaly velmi vtipně. Měla jsem pocit, že by ji spíše zneužily k nejnepříjemným žertům.

To bude tím, že nemají potřebu schránky, oni vědí, že za někým můžou přijít a rovnou to říci. Není zde potřeba anonymity. Já vidím schránku jako první pomoc pro člověka, který se bojí přijít a říci to. Schránka mu umožní to nějak vyventilovat, nějak to sdělit, když nechce, aby ho při tom někdo viděl. Zde se od malička snažíme děti vést k tomu, aby se nebály říci svůj názor. Možná ne vždy jsou ty jejich názory správné, ale v tu chvíli je ony cítí jako správné, a proto je říkají. Nikdo zde nikomu nebude trhat hlavu za to, že něco řekl. Občas tedy jejich názor rozebereme a někdy ho změní, ale tady můžou říci, co chtějí. Máme otevřené děti a to je velký posun.

Děláte zde sociometrii?

Určitě, děláme ji a jsme proškolení. Umíme zadat dotazníky a správně je používat a dělat různé obměny. Spolupracujeme s pedagogicko-psychologickou poradnou a sociometrii dělají pravidelně při přechodu na druhý stupeň a pak dále sledujeme na třídnických hodinách změny. Musím ale říci, že děti tyto aktivity už také ovládají a někdy mám trochu pochybnosti o jejich relevantnosti, protože už někteří vědí, co mají vyplnit, aby to vyšlo. Přece jen ti, kdo by mohli být manipulátoři, jsou většinou inteligentnější děti. Netvrdím, že je to pravidlo, většinou se z toho něco užitečného vyčte.

Z výroční zprávy jsem zjistila, že zde máte hodně dětí cizinců a poměrně četnou romskou populaci. Jak reagujete na takového děti?

Děti cizinců tu máme, máme jich tu poměrně dost. Je to dáno asi i tím, že Karlín je lokalita, kam ty lidé jdou spíše za prací a to spíše za lukrativnější prací, a proto ohledně cizinců nemáme problém, že by byli sociálně slabší, ale spíše naopak. Někdy máme problém s docházkou, protože někteří rodiče nemají znalost naší docházky, ale učí se to společně s třídním učitelem, se kterým komunikují. Případně OSPOD a kurátoři jsou nám také nápomocní. A co se týká romské populace, máme zde děti Romy v každé třídě, ale my si na to nehrajeme, že rozdělujeme Romy a ty bílé. Oni také nevnímají, že by byli odlišní. Jsou to děti z rodin, kde vždy alespoň jeden rodič pracuje. Nejsou to tedy nepřizpůsobivé děti, které tedy v Karlíně také jsou, ale ty chodí na školu Petra Strozzioho. Tato škola má i program pro děti s nižším intelektem a ty děti, které mají více problémů, jsou tam. Naše děti se opravdu snaží, aby alespoň měly základní vzdělání. Samozřejmě v období puberty nastává problém, kde hodně fungují party, a u nich to je tak, že rády chodí ven. Někdy se objeví to, že se začnou „flákat“, mají hodně absencí a často řešíme, že mají hodně neklasifikace. Proto se pak přezkušují přes prázdniny, aby mohly dostat vysvědčení. Často vycházejí z osmiček a samy se tím hendikepují, protože pak mohou pouze na určité školy. Tam to už nezlomíme, ale většina z nich úspěšně absolvuje alespoň tu základní školu.

Mohla bych se dozvědět více k odpolední přípravě na vyučování ve škole?

Teď pan ředitel viděl i výsledky a budeme mít prostor na tento předmět, kde se děti budou učit se učit a vyrovnávat se různými situacemi. Romské děti mají problém v komunikaci. Nemají potřebu jít do hloubky a zjistit věci, které jsou pro ně dobré. Řídí se tím, co je zvykem, a doufám, že je toto může popostrčit kupředu.

Jsou na této škole kroužky oblíbené?

Kroužky máme přímo ve škole, jsou to kroužky umělecké, sportovní a všechny možné.

A jak staré děti kroužky navštěvují?

Většinou ty mladší, starší děti chodí do jiných zařízení, např. do Selesiánského klubu mládeže v Kobylisích, kde jsou tyto kroužky k dispozici zdarma. Je to spíše charitativní organizace. A na druhém stupni zájem o kroužky už opadá. Mají více hodin, dvakrát týdně mají odpolední vyučování a kroužky z toho důvodu už nevyhledávají.

Napadá vás, co chybí ve vašem MPP?

Ano, budeme ho rozšiřovat a zaměřovat se i na nadané děti. Nadané děti, které máme a které zůstávají na naší základní škole, přece jen všechny neodejdou na osmiletá gymnázia, mají pocit už takové apatie. Také je to riziková skupina, protože mohou mít pocit frustrace z toho, že nemají dostatek uplatnění a ocenění. Byla by škoda nedat jim šanci, aby vynikly a uplatnily svůj potenciál.

Mají pedagogové možnost dalšího vzdělávání?

Ano, pan ředitel si dokonce vede počty aktuálních kurzů. Ted' například na to „Učíme se učit“ v posledních dvou letech bylo několik kurzů, Jedná se intenzivní kurz, který má přes 80 hodin, a učitelé se vzdělávají i o prázdninách a škola to zainvestovala. Pan ředitel dbá na to, abychom se vzdělávali, a momentálně je nás asi 7 proškolených.

Moc děkuji za rozhovor.

Rozhovor s metodičkou prevence Kateřinou Vladykovou

Jak dlouho učíte na této škole?

Prvním rokem.

Jak dlouhou máte praxi?

Toto je můj první rok.

Co zde učíte?

Učím matematiku a přírodopis a také zde dělám metodičku prevence. Přišla jsem sem a byla zde zástupkyně, která byla metodičkou prevence. Před čtrnácti dny odešla na mateřskou dovolenou, a protože jsem jí s tím pomáhala, tak jsem se teď stala metodičkou prevence já.

Kdo se všechno podílel na sepsání MPP?

Já, paní zástupkyně, která zde už není, a dále speciální pedagožka, která má vystudovaný i kurz metodiky prevence.

Z čeho MPP vychází?

MPP je kontinuální, to znamená, že obsahuje různé aktivity, které probíhají každoročně, a z toho se při tvorbě vychází. K těmto aktivitám přidáváme další podle aktuální nabídky.

Obměňujete dlouhodobé a krátkodobé cíle?

Většinou tyto cíle necháváme.

Jak dlouho je Odyssea ve Vašem MMP?

Tyto aktivity zde probíhají už třetím rokem. Žáci čtvrtého, pátého a šestého ročníku vždy jezdí na tyto výjezdy. Každý ten výjezd je orientovaný na jiný cíl. Odyssea momentálně rozjíždí novou větev, a to znamená, že v MMP na příští rok budou tyto nové kurzy zakomponované. Kromě výjezdů nabízí také konkrétní pomoc ve třídách. Například přijdou k nám do školy a budou se žáky mít čtyřhodinový blok. To se nám velice zamlouvá, protože to není tak finančně náročné.

Výjezdy si děti hradí samy?

Ne, platí to škola a platíme je z grantů. Děti si zaplatí asi 1000 Kč a zbytek platí škola. Je to tedy spoluúčast rodičů a školy.

Co si myslíte, že je ve Vašem MPP nejefektivnější?

Myslím si, že jsou to právě ty výjezdy z Odyssea. Byla jsem letos se svojí třídou, moje děti už tam byly potřetí a opravdu si na to nemůžu stěžovat. Měli jsme je ale i ve škole, protože se v mé třídě objevil problém a lektor přišel k nám, udělal za mě aktivitu s dětmi. A takovéto aktivity teď budou nabízet i standardně.

Mohu se zeptat, co to bylo za problém?

Nebyla to přímo šikana, tak bych to asi neoznačovala, ale spíše takové dorážení na jednoho kluka. Přetrvávalo to z páté třídy.

Jak řešíte sebemenší náznak šikany?

Máme zde hodně prevenci, to znamená, že odjedou i na výjezd, který se zaměřuje na šikanu. Dále v šesté třídě jezdí na adaptační kurz, protože někdy se stane, že vzniká nový kolektiv z více tříd, a proto je důležité zase stmelit kolektiv, což je také prevence proti šikaně. Ve své podstatě u nás nedojde ani k šikaně nedojde. Většinou se to zastaví u slovního pošťuchování, protože jsme malá škola. Dětem je dále vysvětleno, že pokud se takové chování bude opakovat, budou muset navštívit pana ředitele, který jim vysvětlí, že jsou pod dozorem. a jestli to bude pokračovat dále a pokud to překročí určité hranice, tak zavolá policii, neboť má ohlašovací povinnost. Většinou jsme na tomto skončili, protože když se opravdu setkáme s takovýmto chováním, tak je to u žáka, který má problém i v rodině. Když na tento problém v rodině tlačíme, tak raději tyto děti odchází na jinou školu. Dále musím říci, že si to z velké části ohlídá samotná třída. Jsme poměrně malá škola, třídy jsou často na chodbách a většinou se k nám velmi rychle donese, pokud je nějaký problém. Možná to neřekne to dítě, ale dozvíme se od jiných dětí. Často se také stává, že se děti doma svěří rodičům a rodiče nám volají. Když se dítě cítí v nepohodě, tak to většinou už nějakým způsobem víme a dá se zasáhnout, než se děje něco více. Dále si situaci ve třídě hlídá třídní učitel, a když zjistí nějaký problém, jde hned za zástupkyní a společně jdou za ředitelem, kde se řeší, co dále. Občas i spolupracujeme s externí pomocí, právě jako je Odyssea či pedagogicko-psychologické poradny.

Zmínila jsem třídní učitele. Jsou nějak proškolení v podchycení a řešení šikany?

Občas chodí na přednášky.

Co by se dělo, kdyby přeci jen došlo k nějaké závažnější šikaně?

Ve své podstatě je to spíše o tom, že se kontaktuje vedení a pak se jede spolupráce s rodiči. Častokrát je i svolaná výchovná komise, aby byli i rodiče informováni co a jak se děje. U nás to opravdu funguje tak, že rodiče pak zafungují. Občas tedy ti rodiče začnou říkat, že to není možný, a my se jim snažíme vysvětlit, že to je dobré i pro jejich dítě. Že jen chceme, aby se takové věci neděly a aby vědělo, že to je věc, co se nedělá.

Napadá vás, co chybí ve vašem MPP?

Zatím jsem se do toho natolik neponořila, neboť paní zástupkyně opravdu odešla na mateřskou dovolenou nyní. O prázdninách se tedy do toho ponořím a zjistím, jaké náležitosti MPP má mít. Ale samozřejmě se výjezdy zachovají.

Děláte zde sociometrii?

Ano, díky ní opravdu zjistíme, že je někdo mimo, anebo že tam jsou nějaké nežádoucí interakce mezi dětmi. Každý třídní učitel si ji dělá sám. Dále máme dvakrát za rok konzultace, kde se rodiče dvakrát za rok přijdou na nás podívat a my se jich zeptáme, zda se jejich dítě ve škole cítí v pohodě. Takže často i rodiče nám řeknou. Většinou v sedmé třídě začnou mít holčičky takové ty žabomyší války a ony to berou hrozně vážně. Pak také zasahujeme, ale všechno je to jen po té verbální stránce. Žádné fyzické napadání tu opravdu moc nebylo.

Je konec školního roku, do jaké míry se vám povedlo zrealizovat MMP?

Řekla bych tak z 80 až 85 procent. Byli jsme na těch výjezdech, besedy se uskutečnily.

Jsou na této škole kroužky oblíbené?

Mladší děti chodí do kroužku a starší pak do klubů. Co já vím, tak je máme skoro stále plné.

Mohla bych se dozvědět něco o organizaci vašeho časopisu Lyčkopis?

Chodí tam většinou výběr dětí. Děti se přihlásí a momentálně tam máme víceméně sedmáky a myslím, že tam mají jednoho žáka ze šesté třídy. Mají schůzku každý pátek či jednou za čtrnáct dní v pátek, kdy mají rozdělený ty úseky, které dělají a pak do toho vymýšlejí ty věci. Je jich tam asi osm a devět a často do toho zapojí i učitele, dělají s nimi rozhovory. Dále si samy vymysleli novou část a dělají jako televizi, takže se k nim přidalo více žáků. A to se jmenuje Reflex TV.

Minimální preventivní program**1. ZÁKLADNÍ ÚDAJE O ŠKOLE**

Název a adresa školy, pro kterou platí tento MPP	Základní škola a mateřská škola Lyčkovo náměstí, Lyčkovo náměstí 460/6, Praha 8 – Karlín, 186 00
Jméno a příjmení ředitele	Mgr. Jan Korda
Telefon na ředitele	221 779 670
E-mail na ředitele	reditel@zs-ln.cz

Jméno školního metodika prevence	Kateřina Vladyková		
Telefon	221 779 684		
E-mail	katerina.vladykova@zs-ln.cz		
Specializační studium	Ano	Studuje	Ano
Realizátor vzdělávání			

Jméno výchovného poradce	Mgr. Ivana Königová		
Telefon	221 779 675		
E-mail	ivana.konigova@zs-ln.cz		
Specializační studium	Ano	Studuje	Ne
Realizátor vzdělávání			

Jméno školního psychologa			
Telefon			
E-mail			

	Počet tříd	Počet žáků/studentů	Počet ped. pracovníků
ZŠ - I stupeň	14	330	16 + 4+1
ZŠ - II.stupeň	8	170	16
	22	500	
Celkem pedagogů na škole*			37

2. STRUČNÁ ANALÝZA SITUACE

Škola se nachází v městské části Praha 8 – Karlín, která od povodní v roce 2002 prochází obdobím rozvoje. Přesto jde o oblast z hlediska sociálně patologických jevů stále poměrně exponovanou (zneužívání návykových látek, trávení volného času mládeže v partách, přetrvávající podceňování významu vzdělání dětí u četné romské populace, nárůst počtu dětí – cizinců).

Na školu nelze pohlížet pouze záběrem regionu, dojíždějí do ní děti z jiných pražských obvodů i děti mimopražské.

Škola užívá statutů Fakultní škola Pedagogické fakulty UK. Škola v červnu 2012 obhájila titul Ekoškola. Získala certifikaci školy Rodiče vítáni, byl jí předán titul Férová škola – certifikát Ligy lidských práv.

Zájem o školu vychází z jejího programu nazvaného Smysluplná škola.

1. Smysluplný obsah vzdělávání a rozvoj osobnosti
2. Smysluplné činnosti v době vyučování a ve volném čase
3. Smysluplné vztahy

Škola nabízí navazující vzdělávání dětí od 3 do 15 let - mateřská škola - přípravná třída - základní škola, uplatňuje efektivní výuku - spirálové učení (spirála = oborová dovednost postupně se rozvíjející v průběhu vzdělávání podle Bloomovy taxonomie, činnostní metody učení, projektové vyučování, problémové vyučování, konstruktivistické metody, prvky Kritického myšlení, Začít spolu, Tvořivé vyučování, dramatické výchovy. Výuka anglického jazyka od 1. třídy, od 6. třídy německý jazyk a výuka hudební výchovy v angličtině Rozvoj vnitřní motivace, získání dovedností učit se učit – pravidelnost přípravy, práce s informací. Je zde zavedeno smysluplné hodnocení procesu i výsledků vzdělávání. Výuku zajišťuje kvalitní pedagogický sbor.

Program školy je inkluzivní: individuální vzdělávací plány pro děti se znevýhodněním, práce s nadanými žáky, speciální pedagog a logoped ve škole, přípravné kurzy pro budoucí prvňáčky, odpolední domácí příprava a doučování ve škole.

Žáci využívají moderní vybavení školy: knihovna, kuchyňka, divadlo, učebna VT, učebna OSV, zrekonstruované učebny, ICT tabule, školní zahrada, přírodní učebna, šatní skříňka pro každé dítě.

Ve škole panuje příjemné klima, konají se zde již tradiční celoškolské akce, projekty.

Škola nabízí žákům smysluplné trávení volného času: školní družina, školní klub, odpolední kroužky Karlínského Spektra

Na partnerské úrovni fungují vztahy mezi školou a rodiči žáků.

Efektivnost MPP zaručuje spolupráce a odpovědnost na několika úrovních:
Odpovědnost za podporu, vytváření a realizaci programu má ředitel školy. Koordinaci přípravy a realizaci programu zajišťuje ŠMP, a to v souladu se zněním Vyhlášky č. 72/2005 SB., přílohy č. 3 - standardní činnosti ŠMP.

Významnou roli při realizaci MPP mají jednotliví učitelé, začleňující jednotlivá preventivní témata do výuky, a to v souladu s RVP, ŠVP a svými tematickými plány. Stěžejní roli sehrává vyučující OSV. Velmi důležitá je soustavná práce třídních učitelů.

Právo využívat program mají žáci obou stupňů škol. Jsou vedeni k dovednosti vyjadřovat svůj názor a hodnotit klima školy i třídy. Ve škole pracuje školní parlament, jeho zástupci sdělují výsledky svého zasedání ve třídách. Žáci o případných problémech informují třídní učitele (zastupujícího třídního učitele), výchovnou poradkyni a školní metodičku prevence, zástupkyni ředitele, ředitele školy.

Škola dlouhodobě spolupracuje s organizací Člověk v tísni a s Odborem sociální péče a zdravotnictví, OSPOD Praha 8 - kurátoři pro mládež poskytují odborné konzultace, jsou přítomni jednání výchovných komisí.

Odbornou a metodickou pomoc zajišťuje metodička prevence PPP PhDr. Iva Světlá.

V nutných případech škola spolupracuje s Policií ČR a Městskou policií.

3. STANOVENÍ CÍLŮ MPP

- **Dlouhodobé cíle Minimálního preventivního programu.**

1. Vytvářet příjemné sociální klima, tj. prostředí vzájemně respektující komunikace a spolupráce mezi učiteli a žáky,
2. budovat zdravé vztahy mezi žáky napříč školou,
3. posilovat motivaci, zájem a vůli žáků podílet se na jejich vzdělávacím procesu,
4. nabídnout dětem smysluplné trávení času prostřednictvím kroužků a školního klubu v jejich volném čase,
5. podnítit zájem dětí o aktivity probíhající na školních i mimoškolních akcích,
6. posilování vlastní motivace žít zdravým způsobem.

- **Krátkodobé cíle:**

Cíl:	Budovat zdravé vrstevnické vztahy
Ukazatele dosažení cíle:	Zápisy z třídních hodin, autoevaluace chování ke spolužákům na konzultačních hodinách – zápis v žákovské knížce, hodnocení třídních učitelů, výsledky skupinové a kolektivní práce.
Zdůvodnění cíle:	Napomáhat při budování kvalitních vztahů v třídních kolektivech, řešit bezprostředně případné problémy vzniklé v třídních kolektivech samých, tak případné konfliktní vztahy mezi třídami, nebo mezi třídou a pedagogem.
Návaznost na dlouhodobé cíle:	Dosáhnout vytvoření příznivého psychosociálního klimatu školního prostředí, budovat zdravé vztahy mezi žáky.

Cíl:	Okamžitě a důsledně řešení porušování školního řádu a domluvených třídních pravidel chování - narušování vyučovací hodiny, poškozování školního majetku a výsledků práce tříd, jakéhokoli projevu šikany, záškoláctví.
Ukazatele dosažení cíle:	Hodnocení chování v žákovské knížce, poznámky v elektronické žákovské knížce, kontrola docházky všemi vyučujícími – v elektronické třídní knize.
Zdůvodnění cíle:	Žáci i rodiče podpisem stvrzují seznámení se školním řádem. Na začátku školního roku si každý třídní kolektiv sestavil svá vlastní třídní pravidla, na jejichž dodržování žáci sami dohlížejí.
Návaznost na dlouhodobé cíle:	Dosáhnout vytvoření příznivého psychosociálního klimatu školního prostředí a minimalizovat rizika.

Cíl:	Realizovat pravidelné schůzky školního parlamentu. Zapojit prostřednictvím zástupců tříd ve školním parlamentu do uskutečňování programu třídní samosprávy a třídní kolektivy.
Ukazatele dosažení cíle:	Zápisy ze zasedání školního parlamentu, zápisy z třídnických hodin.
Zdůvodnění cíle:	Napomáhat při budování kvalitních vztahů v třídních kolektivech, řešit bezprostředně případné problémy vzniklé v třídních kolektivech samých, tak případné konfliktní vztahy mezi třídami, nebo mezi třídou a pedagogem.
Návaznost na dlouhodobé cíle:	Dosáhnout vytvoření příznivého psychosociálního klimatu školního prostředí. Posilovat motivaci, zájem a vůli žáků podílet se na jejich vzdělávacím procesu

Cíl:	Učit děti toleranci, respektování jiných národů, jejich kultury a zvláštností. Žákům cizí národnosti pomáhat ve vzájemném sžití a pochopení. Minimalizovat nebezpečí sociálního vyloučení.
Ukazatele dosažení cíle:	Vztahy ve třídě, sociometrie, pozorování třídních učitelů, pohovory při konzultacích.
Zdůvodnění cíle:	Naši školu navštěvují děti – cizinci, našimi žáky jsou romské děti, které inklinují ke sdružování mezi sebou, napříč ročníky.
Návaznost na dlouhodobé cíle:	Vést děti ke zdravému způsobu života, k tvorbě kvalitních mezilidských vztahů v přátelské atmosféře vzájemné pomoci.

Cíl:	Vydávat školní časopis Lyčkopis.
Ukazatele dosažení cíle:	Prodej jednotlivých čísel Lyčkopisu.
Zdůvodnění cíle:	Budovat zdravé vztahy mezi tvořivými žáky napříč školou Autorský kolektiv redakce plní cíl podnítit zájem dětí o aktivity probíhající na školních i mimoškolních akcích.
Návaznost na dlouhodobé cíle:	Posilovat motivaci, zájem a vůli žáků podílet se na svém vzdělávacím procesu.

Cíl:	Pořádat tradiční akce školy: spaní ve škole, výlety, výjezdy, školy v přírodě, návštěvy kulturních akcí.
Ukazatele dosažení cíle:	Počet akcí a počet účastníků.
Zdůvodnění cíle:	Budovat zdravé vztahy mezi tvořivými žáky napříč školou.
Návaznost na dlouhodobé cíle:	Posilovat motivaci, zájem a vůli žáků podílet se na svém vzdělávacím procesu. Dosáhnout vytvoření příznivého psychosociálního klimatu školního prostředí, budovat zdravé vztahy mezi žáky.

Cíl:	Práce kroužků základní školy.
Ukazatele dosažení cíle:	Přihlášky do jednotlivých kroužků, záznamy o účasti.
Zdůvodnění cíle:	Možnost trávit odpolední čas v zájmovém kroužku přímo ve škole napomáhá vytváření kladného vztahu ke škole a snižuje riziko ohrožení dětí sociálně patologickými jevy.
Návaznost na dlouhodobé cíle:	Nabídnout dětem smysluplné trávení času prostřednictvím kroužků a školního klubu v jejich volném čase.

Cíl:	Práce školního klubu: od pondělí do pátku od 13.00 do 17.00 hod. Na začátku 1. a 2. pololetí seznámit žáky a rodiče s programem a možnostmi školního klubu – viz webové stránky školy nebo pohovor se zaměstnanci klubu.
Ukazatele dosažení cíle:	Záznamy o docházce do školního klubu, vystoupení dětí na akcích školy.
Zdůvodnění cíle:	Vytvářet návyk trávit volný čas aktivním a tvůrčím způsobem – poskytnout jim zdravé a tvůrčí prostředí pro setkávání a uzavírání přátelství.
Návaznost na dlouhodobé cíle:	Vést děti ke zdravému způsobu života, k tvorbě kvalitních mezilidských vztahů v přátelské atmosféře tvůrčí práce a vzájemné pomoci Nabídnout dětem smysluplné trávení času prostřednictvím kroužků a školního klubu v jejich volném čase.

Charakteristika školního klubu.

Školní klub má jedno oddělení, které se nachází v přízemí školní budovy. Pro svou činnost využívá jednu místnost v přízemí a dvě v patře. Pro pobyt venku má školní klub k dispozici zahradu se školním hřištěm. Klub může po dohodě s vedením školy využívat další prostory.

Klub je vybaven šesti počítači připojenými na školní internetovou síť, velkým množstvím stolních her, televizí s DVD přehrávačem, radiomagnetofonem, kulečnickem, stolním tenisem, elektronickými šipkami, fotbálkem, stiga hokejem.

Cíle školního klubu:

Smysluplné využití volného času dítěte, podpora prevence patologických jevů, rozvoj dovednosti a talentu, podpora samostatnosti a odpovědnosti, pomoc při utváření osobnosti, povzbuzování kladných emocí, rozvíjení schopnosti spolupracovat a respektovat práci druhých.

Klub je otevřen žákům od páté do deváté třídy a i přes rozdíly věku spolu velmi dobře spolupracují, pro děti je připraven pestrý program.

Činnost klubu vychází z požadavků a zásad zájmového vzdělávání. Hlavním posláním je plnit funkci relaxační, výchovně-vzdělávací, regenerační i sociální. Pomáhá získávat a rozvíjet klíčové kompetence žáků.

4. SKLADBA AKTIVIT MPP PRO JEDNOTLIVÉ CÍLOVÉ SKUPINY

a) Pedagogové

Název a odborné zaměření vzdělávání	Program celoživotního vzdělávání – akreditovaný kurz: Metoda rozvoje kognitivních funkcí R. Feuersteina I.
Stručná charakteristika	Účastníci se seznámí metodou instrumentálního obohacování R. Feuersteina. Po absolvování budou schopni pracovat jako lektori s instrumenty – Uspořádání bodů, Orientace v prostoru I, Porovnávání, Analytické vnímání, Ilustrace a Kategorizace. Díky tomuto kurzu se účastníci setkají blíže s kognitivními funkcemi a kognitivní mapou a budou schopni aplikovat principy obohacování též do svých vyučovacích hodin v podobě ZPROSTŘEDKOVÁNÍ, což žákům umožní lépe využívat svůj studijní potenciál.
Realizátor/lektor	Univerzita Karlova v Praze – Pedagogická fakulta. PaedDr. Eva Váňová
Počet proškolených pedagogů	4 pedagogové – K. Vladyková, L. Predmerská, K. Bártová, J. Bauerová
Počet hodin	80
Termín konání	Srpen 2013

Název a odborné zaměření vzdělávání	Kurz: Práce s třídním kolektivem v rámci prevence rizikového chování. (V rámci akreditovaného programu.)
Stručná charakteristika	Účastník kurzu se dozví o možnostech, jak pomáhat žákům s překonáváním školní neúspěšnosti, s adaptačními problémy, s poruchami učení a chování, s osobními potížemi ve vztazích, jak provádět krizovou intervenci. Účastník se tedy setká s možnostmi práce s třídním kolektivem, aby minimalizoval výskyt rizikového chování a pokusil se o vytvoření zdravého jádra třídní skupiny.
Realizátor/lektor	Prevalis / PhDr. Lenka Svobodová
Počet proškolených pedagogů	2 pedagogové – K. Vladyková, J. Bauerová
Počet hodin	6
Termín konání	Říjen 2013

b) Žáci**Specifická prevence**

Název programu	Stmelovací kurz
Typ programu	Stmelovací ALFA
Stručná charakteristika programu	Kurz přispívá k budování pozitivních vztahů a dobré atmosféry v třídním kolektivu skrze silné společné zážitky. Žáci dostanou šanci naučit se hned na začátku „táhnout za jeden provaz“ a cítit se ve své třídě dobře. Cílem je stmelení třídy, prohloubení vzájemné důvěry a rozvoj kooperativních dovedností. Část programu rozvíjí schopnost otevřeně projevovat vlastní názory a respektovat odlišné postoje druhých. Kurz nabízí ideální příležitost k tomu, aby si žáci na základě vlastních přímých zkušeností sami zformulovali pravidla chování ve své třídě.
Realizátor	o.s. Projekt Odyssea
Cílová skupina	Žáci 4. ročníků - 4. A, 4.B, 4. C
Počet žáků v programu	64
Počet hodin programu	3 dny
Návaznost programu na cíle MPP	Vytvářet příjemné sociální klima, tj. prostředí vzájemně respektující komunikace a spolupráce mezi učiteli a žáky.
Ukazatele úspěšnosti	Úroveň kooperativních dovedností, schopnosti vyjádřit svůj názor a respektovat názor druhých.
Termín	Září / říjen 2013
Zodpovědná osoba	Bc. Martin Čapek, PhD. Iva Šircová
Poznámka	Program bude pokračovat v 5. a 6. ročníku v září 2014 typem Kurz prevence šikany a odmítání drog

Specifická prevence

Název programu	Prevence šikany
Typ programu	Kurz prevence šikany
Stručná charakteristika programu	Kurz působí preventivně na sociální skupinu přítomných žáků a umožňuje změnu v dosavadní komunikaci a spolupráci třídy. Žáci společně přemýšlejí a hovoří o vztazích ve své třídě. Učí se sdělovat, jaké chování druhých jim je příjemné a jaké nepříjemné. Během kurzu se definuje chování, které je pro třídu nepřijatelné. Žáci se interaktivně dovědí základní informace o šikaně, a učí se rozpoznávat její projevy. Účastníci si vyzkouší, jak efektivně postupovat, aby bezpráví zamezili. Součástí kurzu je i společná formulace přesných pravidel chování, která pomohají udržovat zdravé vztahy ve třídě. Kurz je možné realizovat i ve skupinách, kde se již šikana začala vyskytovat (1. až 2. stadium podle M. Koláře).
Realizátor	o.s. Projekt Odyssea
Cílová skupina	Žáci 5. ročníků - 5. A a 5. B
Počet žáků v programu	57
Počet hodin programu	3 dny
Návaznost programu na cíle MPP	Budovat zdravé vztahy mezi žáky, nabídnout dětem smysluplné trávení volného času.
Ukazatele úspěšnosti	Vývoj vztahů ve třídě, tvorba třídních pravidel a jejich dodržování
Termín	Září 2013
Zodpovědná osoba	Bc. Martin Čapek, Bc. Věra Němcová
Poznámka	Program bude pokračovat v 6. ročníku v září 2014 typem Kurz prevence šikany a Odmítání drog.

Specifická prevence

Název programu	Odmítání drog
Typ programu	Protidrogová prevence
Stručná charakteristika programu	<p>Kurz interaktivně informuje žáky o rizicích návykových látek. V rámci diskuse se vyjasní mýty o drogách a závislostech. Kurz posiluje vnitřní motivaci žáků žít zdravým způsobem a rozvíjí jejich sebevědomí. Žáci postupně objevují důvody, proč se návykovým látkám vyhýbat a formulují své postoje k nim.</p> <p>Žáci si v simulované situaci vyzkouší odmítnout nabízenou drogu. V následující reflexi hovoříme o tom, jak prožíváme odmítání a co nám bránilo zachovat se tak, jak chceme. Žáci zjistí, jak se cítí, jsou-li pod skupinovým tlakem a jak se mu nejlépe bránit. Stěžejní částí programu je metoda hraní rolí, ve které každý žák úspěšně odmítne nabízenou drogu (formuluje svůj názor a opustí rizikové prostředí).</p>
Realizátor	o.s. Projekt Odyssea
Cílová skupina	Žáci 4. Ročníků - 6. A a 6. B
Počet žáků v programu	48
Počet hodin programu	3 dny
Návaznost programu na cíle MPP	posilování vlastní motivace žít zdravým způsobem
Ukazatele úspěšnosti	Míra odolnosti vůči skupinovému tlaku, okolním podnětům, jasná formulace odmítavého postoje, schopnost ukončit komunikaci, argumentovat
Termín	Září 2013
Zodpovědná osoba	Bc. Martin Čapek, Bc. Věra Němcová

Specifická prevence

Název programu	Moderní je nekouřit (přednáška) (akreditace č.j.: MSMT 26 055/2012-25-407)
Typ programu	primární prevence
Stručná charakteristika programu	pilotní přednáška ASET doplněna powerpointovou prezentací pozitivně přijímána studenty i pedagogy. Přednáška je podporována z ESF. Kouření neničí pouze naše zdraví. Ničí naše blízké, okrádá nás finančně. Kouření není dobrovolné rozhodnutí, ale důsledek manipulace reklamy a tlaku vrstevníků. Sedm z deseti kuřáků nekouří rádo, ale „musí“. Vysvětlení mechanismu vzniku závislosti a obtížnosti cesty ven. Ještě jste nezačali kouřit? Nezkoušejte to! Stanete se jen další obětí reklamních triků.
Realizátor	ACET ČR – POBOČKA PRAHA IČ 49439910 Sídlo: Na Žertvách 23, Praha 8, 180 00
Cílová skupina	9. ročník
Počet žáků v programu	48
Počet hodin programu	2 vyučovací hodiny
Návaznost programu na cíle MPP	Vést děti ke zdravému způsobu života.
Ukazatele úspěšnosti	Evaluační dotazník pro děti.
Termín	Leden, únor 2014
Zodpovědná osoba	Bc. Vladimír Vácha

Specifická prevence

Název programu	Právní zodpovědnost
Stručná charakteristika programu	Přednáška se závěrečnou besedou.
Realizátor	Policie České republiky – poručík Holub
Počet žáků v programu	2.stupeň – 170 žáků
Počet hodin programu	2
Termín konání	Říjen, listopad 2013
Zodpovědná osoba	Poručík Holub

Specifická prevence

Název programu	Drogy a závislosti na nich
Typ programu	primární prevence
Stručná charakteristika programu	Přednáška a následná beseda se týká konzumace drog a závislosti na nich. Účastníci pořadu se dozvědí, kde mohou hledat pomoc, jaká trestní odpovědnost vyplývá z jejich chování a čím jsou drogy nebezpečné.
Realizátor	Kulturní dům Barikádníků – Ivan Douda
Cílová skupina	6. ročník ZŠ (6. A, 6.B)
Počet žáků v programu	48
Počet hodin programu	2
Návaznost programu na cíle MPP	Návaznost v hodinách OSV a VKZ. Nácvik odmítání drogy atd. Vést děti ke zdravému způsobu života.
Ukazatele úspěšnosti	Návaznost na přednášku v hodinách OSV a VKZ – diskuze na téma přednášky.
Termín	18. 11. 2013
Zodpovědná osoba	Ivan Douda

c) Rodiče:

Cíl:	Pravidelné setkávání zájemců z řad rodičů se zástupci Občanského sdružení Rodiče smysluplné školy a s vedením školy. Každé setkání má své předem stanovené téma, např. prohlídka půdních prostor školy (září 2013). Rodiče mají možnost navázat bližší kontakt s vedením školy a osobně se dotázat na cokoliv, co se týká budovy školy, vzdělávání žáků....
Ukazatele dosažení cíle:	Opakovaný zájem a vyhledávání spolupráce s vedením školy z řad rodičů. Účast na setkávání.
Zdůvodnění cíle:	Spolupráce s rodiči, informovanost rodičů, spoluúčast rodičů na chodu školy.
Návaznost na dlouhodobé cíle:	Poskytování kvalitní poradenské služby pro děti i rodiče, podnítit jejich zájem o aktivity probíhající na školních i mimoškolních akcích.

Aktivity podporující spolupráci školy s rodiči

Rodiče jsou o akcích školy, o chování a prospěchu žáků informováni prostřednictvím webových stránek školy, elektronickou žákovskou knížkou a žákovskou knížkou.

Název aktivity	Datum konání	Vedoucí programu
Radnice rodičů	<i>Viz web školy</i>	
Třídní schůzky 1. ročník	září	ZŠ
Třídní schůzky 2. až 9. ročník	Září	ZŠ
Konzultační hodiny pro rodiče a žáky	listopad	Třídní učitelé
Konzultační hodiny pro rodiče a žáky	březen	Třídní učitelé
Vánoční jarmark a rozsvícení vánočního stromu	prosinec	ZŠ
Čarodějnice	Duben/květen	
Zahradní slavnost	červen	ZŠ
Loučení s devátáky	červen	

5. EVALUACE

Evaluace bude provedena v závěru školního roku formou dotazníkového šetření, které je součástí výroční zprávy ředitele školy.

Škola bude pokračovat v plnění krátkodobých cílů směřujících k naplnění cílů dlouhodobých.

Nadále bude uskutečňovat program **vedeným o. s. Odyssea**, který je učiteli, žáky i rodiči hodnocen jako přínosný a jehož vliv na vývoj vztahů ve třídách je patrný.

A) Kvalitativní hodnocení

- 1. Na základě vytyčených ukazatelů úspěšnosti posuďte u každého programu, zda bylo dosaženo stanovených cílů*
- 2. Na základě zjištění rozhodněte, zda budete v hodnoceném programu pokračovat i v následujícím roce.*

B) Kvantitativní hodnocení

I. PRÁCE PEDAGOGICKÉHO SBORU

Vzdělávací akce pro pedagogické pracovníky v oblasti prevence RCh	
Počet vzdělávacích aktivit	
Počet celkově proškolených pedagogů	
Počet hodin	

II. SPOLUPRÁCE ŠKOLY S RODIČI

	Počet aktivit	Počet hodin	Počet zúčastněných rodičů
Aktivity pro rodiče v oblasti prevence RCH			

III. PREVENTIVNÍ AKTIVITY PRO ŽÁKY ŠKOLY

Specifické preventivní aktivity, reagující na individuální situaci (problém) ve třídě	Počet aktivit	Počet žáků	Počet hodin přímé práce
Blok primární prevence			
Interaktivní seminář			
Beseda			
Komponovaný pořad			
Pobytová akce			
Situační intervence			
Jiné			

Volnočasové aktivity při školách	Počet aktivit	Počet žáků
Školní kluby		
Školní kroužky		
Víkendové akce školy		
Prázdninové akce školy		
Jiné		

Hodnocení bude provedeno v závěru školního roku.

Použité zkratky:

MPP – Minimální preventivní program

RCh – Rizikové chování

SPJ – Sociálně patologické jevy

NNO – Nestátní neziskové organizace

ŠMP – Školní metodik prevence

RVP – Rámcová vzdělávací program

ŠVP – Školní vzdělávací program